

Bilaga 2.

Enkät till kommuner

RiR 2020:11

Tillväxthämmande incitament i den kommunala inkomstutjämnningen?

Enkät till kommuner om lokalt tillväxtarbete

Metod och genomförande

Riksrevisionen har genomfört en enkätundersökning i syfte att undersöka hur kommuner arbetar med lokal tillväxt. Enkäten riktade sig till 86 kommuner, varav 60 svarade. Det ger således en svarsfrekvens på 70 procent. Urvalet gjordes strategiskt för att täcka kommuner som omfattats av de regelförändringar i inkomstutjämnningen som studeras i granskningen. Urvalet utgick från tidsperioden 1996–2017, där det inledande året bestämdes utifrån införandet av dagens kommunala utjämnningssystem och det avslutande året utifrån att det var det senast avslutade året då enkäten skickades ut. Specifikt utgörs urvalet av följande grupper:

- Samtliga kommuner som var avgiftskommun någon gång under perioden 2005–2017 (n = 17).
- Samtliga kommuner som var avgiftskommun alla år under perioden 1996–2004 (n = 29).
- Ett slumpmässigt urval av de 39 kommuner som var Pomperipossakommun alla år under 2001–2004 men som aldrig varit avgiftskommun (n = 20).
- Ett slumpmässigt urval av de 40 kommuner med högst skattekraft 1996 som aldrig varit avgifts- eller Pomperipossakommun (n = 20).

Någon jämförelse mellan grupperna har inte gjorts då kommunerna i varje grupp är relativt få. Att grupperna är små, i kombination med att det stratifierade urvalet inte ger ett representativt urval för Sverige som helhet, motiverar också att vi inte gjort någon bortfallsanalys.

Enkäten består av 14 frågor varav en avser svarspersonernas roller. Totalt 5 frågor innehåller endast fritextsvar, och till ytterligare 4 frågor med svarsalternativ hade kommunerna möjlighet att också lämna kommentarer. Enkätfrågorna stämades av med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) innan utskick. Enkäten riktade sig till den högste tjänstemannen i en kommunförvaltning, det vill säga kommunchef eller kommundirektör. Eftersom frågorna om kommunernas tillväxtarbete främst rör näringsliv och ekonomi (Räkenskapssammandraget) lämnade andra funktioner, i första hand näringslivschef och ekonomichef, i vissa fall gemensamma svar. I vissa fall svarade även särskilda funktioner, till exempel näringslivsstrateg eller övriga chefer, till exempel stadsbyggnadschef och exploateringschef.

Enkäten skickades ut den 6 november 2018 per e-post via enkätverktyget Webropol inklusive påminnelse. Enkäten avslutades den 26 november 2018.

Redogörelse av enkätsvaren

Nedan redovisas de enkät svar som kommunerna lämnade om sitt arbete med lokal tillväxt. Frågor med frisvar (fråga 8, 11 och 13) och med kommentarer (fråga 2, 5, 7 och 10) redovisas inte (se dock tabell 1 i rapporten).

Tabell B1 Fråga 1: Begreppet "lokal tillväxt" är mångfacetterat. Vad innefattar det främst för er kommun?

Rangordna alternativen (1=Spelar ingen/minst roll för den lokala tillväxten i kommunen, 5=Utgör den allra viktigaste aspekten av den lokala tillväxten i kommunen).

	1	2	3	4	5	Totalt
Fler företag	5 8 %	17 28 %	12 20 %	15 25 %	11 18 %	60 100 %
Fler arbetstillfällen	3 5 %	6 10 %	15 25 %	23 38 %	13 22 %	60 100 %
Ökad skattekraft	15 25 %	13 22 %	13 22 %	14 23 %	5 8 %	60 100 %
Fler invånare	12 20 %	8 13 %	11 28 %	5 8 %	24 40 %	60 100 %
Ökad utbildningsnivå	25 42 %	16 27 %	9 15 %	3 5 %	7 12 %	60 100 %

Tabell B2 Fråga 3: I vilken omfattning bedömer ni att kommunala åtgärder och satsningar har betydelse för tillväxten i er kommun?

Inte alls/ i mycket liten omfattning	I viss omfattning	I påtaglig omfattning	I mycket stor omfattning	Vet ej/går inte att bedöma	Totalt
0 0 %	7 12 %	21 35 %	31 52 %	1 2 %	60 100 %

Tabell B3 Fråga 4: I vilka former arbetar er kommun i huvudsak för närvarande med lokala tillväxtfrågor?

	Ja	Nej	Vet ej	Totalt
Kommunen arbetar med tillväxtfrågor i en särskild funktion	41 68 %	19 32 %	0 0 %	60 100 %
Tillväxtfrågor ingår i budgetarbetet för alla nämnder/förvaltningar	40 67 %	19 32 %	1 2 %	60 100 %
Kommunen samverkar/nätverkar med andra kommuner	60 100 %	0 0 %	0 0 %	60 100 %
Kommunen samverkar/nätverkar med företag	59 98 %	1 2 %	0 0 %	60 100 %
Kommunen samverkar/nätverkar med statliga företrädare/myndigheter	54 90 %	5 8 %	1 2 %	60 100 %
Kommunen samverkar/nätverkar med regionala företrädare/-företrädare med EU-anknytning (till exempel inom ramen för EU:s fonder och program)	46 77 %	12 20 %	2 3 %	60 100 %

Tabell B4 Fråga 6: Inom vilka av följande områden gör er kommun för närvarande insatser i syfte att stimulera tillväxten i kommunen?

	Inte alls/ i mycket liten omfattning	I viss omfattning	I påtaglig omfattning	I mycket stor om- fattning	Vet ej	Totalt
Attrahera/behålla arbetskraft	2 3 %	12 20 %	26 43 %	20 33 %	0 0 %	60 100 %
Attrahera/behålla statliga jobb	28 47 %	9 15 %	11 28 %	8 13 %	4 7 %	60 100 %
Ge stöd till nyanlända och unga för att komma i arbete	0 0 %	7 12 %	22 37 %	31 52 %	0 0 %	60 100 %
Förbättra pendlingsmöjligheter	1 2 %	4 7 %	25 42 %	30 50 %	0 0 %	60 100 %
Underlätta/öka byggande	0 0 %	3 5 %	16 27 %	40 67 %	1 2 %	60 100 %
Stimulera småföretagande	0 0 %	9 15 %	24 40 %	27 45 %	0 0 %	60 100 %
Underlätta för företags- expansion/större företagsetableringar	2 3 %	15 25 %	14 23 %	29 48 %	0 0 %	60 100 %
Förbättra kommunala servicen för företag och invånare	0 0 %	5 8 %	15 25 %	40 67 %	0 0 %	60 100 %

Tabell B5 Fråga 9: Vilka hinder/svårigheter (om några) möter er kommun för närvarande i ert arbete med att stimulera tillväxten i kommunen?

	Instämmer inte alls	Instämmer till viss del	Instämmer till stor del	Instämmer helt	Vet ej/går inte att bedöma	Totalt
Tillväxtarbetet försvåras av komplicerade/ej ändamålsenliga lagar och regler	5 8 %	16 27 %	24 40 %	12 20 %	3 5 %	60 100 %
Tillväxtarbetet försvåras av brist på utbildad arbetskraft på den lokala arbetsmarknaden	3 5 %	16 27 %	25 42 %	16 27 %	0 0 %	60 100 %
Tillväxtarbetet försvåras av brist på byggbar mark	10 17 %	21 35 %	8 13 %	21 35 %	0 0 %	60 100 %
Tillväxtarbetet försvåras av brist på lediga bostäder	4 7 %	12 20 %	23 38 %	21 35 %	0 0 %	60 100 %
Tillväxtarbetet försvåras av brister i infrastruktur och kommunikationer	8 13 %	15 25 %	21 35 %	16 27 %	0 0 %	60 100 %
Tillväxtarbetet försvåras av centralisering av statliga jobb	30 50 %	12 20 %	9 15 %	4 7 %	5 8 %	60 100 %
Tillväxtarbetet försvåras av begränsningar i kommunens budget	10 17 %	24 40 %	15 25 %	11 28 %	0 0 %	60 100 %
Tillväxtarbetet försvåras av avsaknaden av tydliga politiska mål/prioriteringar	37 62 %	16 27 %	4 7 %	1 2 %	2 3 %	60 100 %
Tillväxten styrs av regionala faktorer som kommunen inte kan påverka	17 28 %	29 48 %	11 28 %	3 5 %	0 0 %	60 100 %

Tabell B6 Fråga 12: I vilken omfattning bedömer ni att posten i Räkenskapssammandraget ger en rättvisande bild av kommunens näringslivsfrämjande åtgärder?

Inte alls/ i mycket liten omfattning	I viss omfattning	I påtaglig omfattning	I mycket stor omfattning	Vet ej/går inte att bedöma	Totalt
9 15 %	16 27 %	22 37 %	8 14 %	4 7 %	59 100 %